

КІМ КӨП БІЛЕДІ?

Жер
шарының
жалпы
ауданы

Жер
шарында
неше
материк бар

Ескі дүние
бөлігіне
қандай
материкте
р жатады

Жаңа
дүние
бөлігін
қандай
материктер
құрайды

Дүниежүзіл
ік
мұхиттың
жалпы
ауданы

Жер беті
ауданыны
ң неше
пайызын
құрайды

Географи
ялық
қабық
дегеніміз
не

География
лық
қабықтың
заңдылықт
ары

Антропог
ендік
табиғат
кешендері
қатарына
жататынд
ар

Африка.

**§44. Материк жағалауындағы
мұхиттар мен теңіздер. Зерттелу
тарихы**

ЕНЦ, ЕНЦ, ЕНЦ...

Материк арқылы
Жер шарындағы ең
ұзын *Ніл өзені* ағып
өтеді, өзеннің Кагера
саласымен қосып
есептегендегі
ұзындығы 6671 км-ге
тең.

Африкада
құрлықтағы ең ірі
жануар – Африка пілі
жабайы күйінде
тіршілік етеді,
олардың ең ірілерінің
салмағы 7,5 тоннаға
жетеді;

Африкада жер шарындағы ең үлкен тропиктік континенттік шөл *Сахара* орналасқан, оның ауданы 7 млн.км²-ден артық;

Материктің теңіз деңгейінен ең биік орналасқан нүктесі – Шығыс Африкадағы *Килиманджаро* жанартауы, оның биіктігі 5895 м

Ең терең көл – *Танганьиканың* тереңдігі 1470 м, ол тереңдігі жөнінен Байқалдан кейін екінші орын алады;

Материк жағалауындағы ең ірі арал – *Мадагаскардың* ауданы 590 мың км².

**Материктегі
ең ірі
сарқырама
– Оңтүстік
Африкада
орналасқан
Тугела, оның
биіктігі 933
м**

**Материктің
ең төмен
орналасқан
нүктесі -
Ассал
көлінің
деңгейі – 153
м.**

**Африкадағы
ең ірі көл –
Викторияны
ң ауданы 68
мың км²**

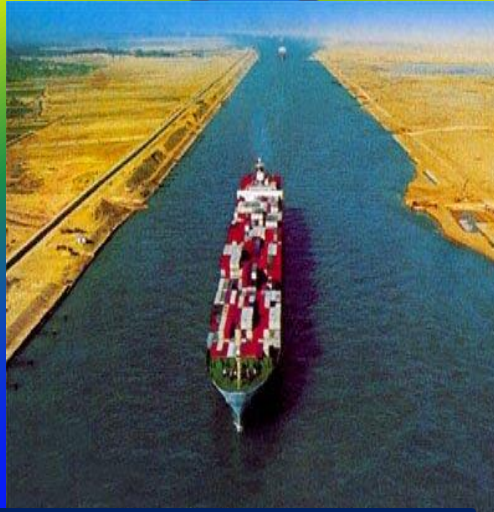

**Материкті
ң ең үлкен
түбегі -
Сомали**

Жағалауындағы мұхиттар мен теңіздер

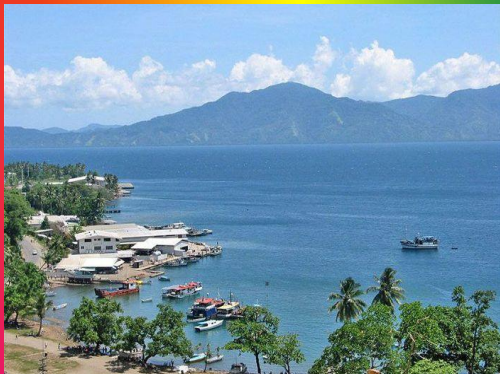
**Атлант
мұхиты**

Суэц каналы

**Канар суық
ағысы**

**Гвения жылы
ағысы**

**Үнді
мұхиты**

**Қызыл
теңіз**

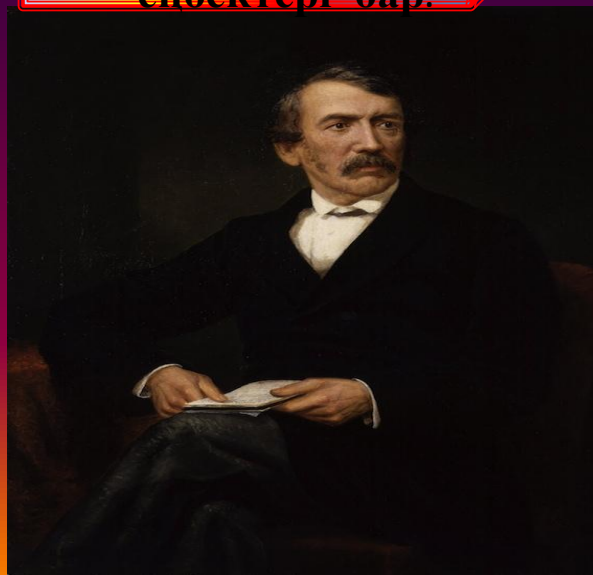
Африка саяхатшылары

**Әбу Ибн
Баттута**

Сомали
түбегімен
Тимбукту мен
Мали жерлерін
зерттеген.

Материктегі
Танганьика көліне
барып, Замбези
өзеніндегі атақты
Виктория
сарқырамасын ашқан.
Жергілікті халықтары
туралы көптеген
еңбектері бар.

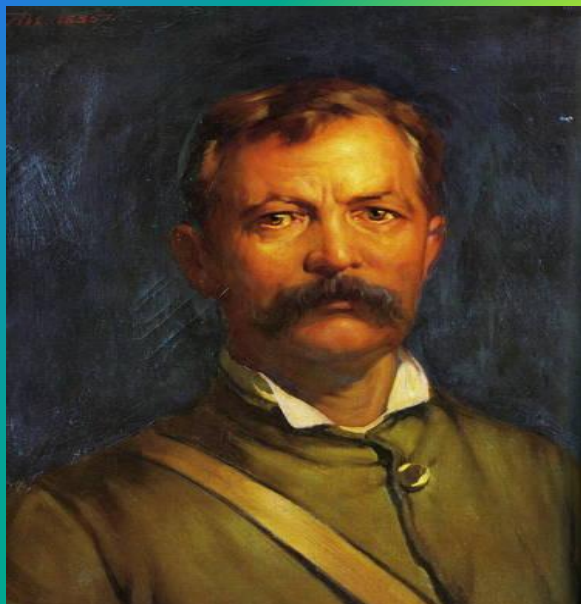
Давид

Ливингстон

**Васко да
Гама**

Материкті
айналып өтіп
Үндістанға жол
ашып бірнеше
жағалауларға
атаулар енгізген
ғалым.

Василий

Юрков

Ніл өзені бойымен, Орталық және Шығыс Африкаға саяхат жасап, материк туралы құнды материалдар жинақтаған.

**Вавилов Николай
Иванович**

1926-1927 жылдары материктің мәдени өсімдіктерін, табиғаты мен халқын зерттеген. Эфиопия жері бағалы қатты бидайдың отаны екенін анықтады.

Шеткі нүктелері

Солтүстігінде – Бен-
Секка $37^{\circ}20'$ с.е

Батысында- Альмади
мүйісі- $17^{\circ}3'$ б.б

Шығысында-Рас-Хафун
мүйісі $-51^{\circ}23'$ ш.б

Оңтүстігінде-
Игольный мүйісі -34°

Адасқан объектіні тап.

Сандар сөйлейді

30,3
млн
км²

6671
км

7,5
тонна

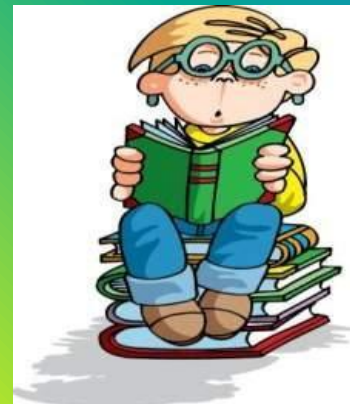
7 млн
км²

-153 м

5895 м

1470 м

68 мың
км²

Сейлестіңіз

Н.И.Вавилов

Тимбукту мен Мали
жерлерін зерттеген.

Әбу ибн Баттута

Виктория
сарқырамасын ашқан

Васко да Гама

Үндістанға жол ашып
бірнеше жағалауларға
атаулар енгізген ғалым.

Давид Ливингстон

Эфиопия жері бағалы
қатты бидайдың отаны
екенін анықтады.

САУАЛНАМА

1. Жер шарындағы ең ыстық материк.

А) Австралия Ә) Еуропа Б) Африка В) Оңт. Америка

3. Африканың теңіз деңгейінен ең төмен орналасқан нүктесі.

А) Ассаль көлі Ә) Өлі теңіз Б) Өлім аңғары В) Эйр көлі

5. Материктің теңіз деңгейінен ең биік орналасқан нүктесі.

А) Кения Ә) Килиманджаро Б) Камерун В) Аканкагуа

7. Африканың оңтүстік шығысындағы ең ірі арал.

А) Комор Ә) Канар Б) Мадагаскар В) Сейшель аралы

9. Материктегі ең үлкен сарқырама?

А) Виктория Ә) Анхель Б) Тугелия В) Игуасу

2. Африка материгінің жер көлемі. А) 30,3 млн. км² Ә) 30,6 млн. км² Б) 24,2 млн. км² В) 18,6 млн. км²

4. Ассаль көлінің деңгейі.

А) -120м Ә) -140м Б) -86м В) -153м

6. Ең биік нүктенің биіктігі.

А) 5190м Ә) 5895м Б) 4620м В) 4100м

8. Африканың ең ірі көлі.

А) Танганьика Ә) Ньяса Б) Виктория В) Чад

10. Атлант мұхиты мен Жер орта теңізін жалғастыратын бұғаз.

А) Гибралтар Ә) Суэц Б) Мозамбик В) Ормуз